

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

*Teknik Ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokullarında
Okuyan Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin
Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması; Recep Tayyip
Erdoğan Üniversitesi Teknik Ve Sosyal Bilimler Meslek
Yüksekokulları Örneği*

*A Field Study About Determining the Entrepreneur Ship
Characteristics of Students in Technical and Social Sciences
Vocational High School; an Example of Recep Tayyip
Erdogan University Social and Technical Vocational High
School*

Yrd.Doç.Dr.M.Canan CAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Rize)

Okt. Zeynep KAZANCI BAŞARAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Rize)

© 2005 - 2013

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi

PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

Mayıs/May 2015, Cilt/Vol: 11, Sayı/Num: Özel Sayı 1 /Special Issue 1

ISSN: 1305-7979

Editör/Editor-in-Chief

Doç.Dr.Sema AY

Editör Yardımcıları/Co-Editors

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN

Dr.Hilal YILDIRIR KESER

Uygulama/Design

Dr.Yusuf Budak

Tarandığımız Indexler /Indexes

Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir. Yayınlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors.

None of the contents published cannot be used without being cited.

Yayın ve Danışma Kurulu / Publishing and Advisory Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Emine KOBAN (Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu)

Yrd.Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Dr.Sema AY (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Elif KARAKURT TOSUN (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

Hakem Kurulu / Referee Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.Mehmet Sami DENKER (Dumlupınar Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Hasan ERTÜRK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Erkan IŞIĞIÇOK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Bekir PARLAK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Ali Yaşar SARIBAY (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Şaban SİTEMBÖLÜKBAŞI (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Prof.Dr.Veli URHAN (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)

Doç.Dr.Hakan ALTINTAŞ (Sütçü İmam Üniversitesi)

Doç.Dr.Hamza ATEŞ (Kocaeli Üniversitesi)

Doç.Dr.Kenan DAĞCI (Yalova Üniversitesi)

Doç.Dr.Kemal DEĞER (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

Doç.Dr.Bülent GÜNSOY (Anadolu Üniversitesi)

Doç.Dr.Ömer İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Vedat KAYA (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Sait KAYGUSUZ (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Veli Özer ÖZBEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç.Dr.Serap PALAZ (Balıkesir Üniversitesi)

Doç.Dr.Abdülkadir ŞENKAL (Kocaeli Üniversitesi)

Doç.Dr.Sevtap ÜNAL (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Sevda YAPRAKLI (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Gözde YILMAZ (Marmara Üniversitesi)

Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Aybeniz AKDENİZ AR (Balıkesir Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Doğan BIÇKI (Muğla Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Cantürk CANER (Dumlupınar Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Canan CEYLAN (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Kadir Yasin ERYİĞİT (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Burcu GÜLER (Kocaeli Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Emine KOBAN (Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu)

Yrd.Doç.Dr.Ceyda ÖZSOY (Anadolu Üniversitesi)

TEKNİK VE SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA OKUYAN ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI; RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ TEKNİK VE SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÖRNEĞİ

A FIELD STUDY ABOUT DETERMINING THE ENTREPRENEURSHIP
CHARACTERISTICS OF STUDENTS IN TECHNICAL AND SOCIAL SCIENCES
VOCATIONAL HIGH SCHOOL; AN EXAMPLE OF RECEP TAYYİP ERDOĞAN
UNIVERSITY SOCIAL AND TECHNICAL VOCATIONAL HIGH SCHOOL

Yrd.Doç.Dr.M.Canan CAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Rize)

Okt. Zeynep KAZANCI BAŞARAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Rize)

Özet:

Girişimci üretim faktörlerini bir araya getirip hangi mal ve hizmetin üretileceği kararını veren kişidir. Eğer girişimci yoksa diğer üretim faktörlerinin varlığı bir anlam taşımaz. O halde denilebilir ki girişimcinin varlığı üretim için hayati önem taşır. Girişimci toplumun ihtiyaçlarını doğru tespit eden, çevresindeki her şeyi takip eden; geniş öngörüsü ile geleceği bugünden tahmin eden, her türlü riski üstlenerek yatırım kararını alan bir kişiliktir. Girişimciler bir toplumda hem kendi ülkelerinin hem de dünya ekonomilerini yönlendiren, geliştiren dinamik unsurlardır. Toplumda girişimci kişiliğe sahip insanlar, kendi işlerinin patronu olup bireysel anlamda kendi refahlarını sağlarken, böylece toplumsal refahın oluşması ve gelişmesinde de etkin rol oynamış olurlar.

Ancak girişimcilik özelliğine sahip kişiler her toplumda az sayıda bulunurlar. Çünkü girişimci; özgüvene sahip, yaratıcı, risk üstlenen, bağımsızlığa düşkün, başkalarını yönlendirebilen, inisiyatif kullanabilen, hızlı karar verme gibi özellikleri olan kişidir. Görülüyor ki bütün bu özellikler bir toplumda sıradan kişilerde olmayan özelliklerdir. Girişimcilerin sahip oldukları bu özellikler kişilerin yetenekleri, temayülleri, yaşadıkları çevre, aile yapıları ve aldıkları eğitimle yakından ilişkilidir.

Araştırmanın evreni Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nin Teknik ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokullarında okuyan 2. sınıf öğrencilerinin girişimcilik özelliklerine sahip olup olmadıklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Ayrıca okudukları programların öğrencilerin girişimci kişiliğinin oluşmasındaki katkısının belirlenmesi hedeflenmiştir. Gönüllü katılımcılarla anket yöntemi kullanılarak araştırma yapılmıştır. Araştırmada cinsiyet, yaş, bölüm, mezun olduğu lise, aylık gelir, ebeveynlerin eğitim durumu, öğrencilerin doğduğu il gibi demografik sorular ve 42 tane likert tipi soru yöneltilerek öğrencilerin girişimcilik yetenekleri sorgulanmıştır. Çalışmanın sonuçları SPSS 17 programı ile değerlendirilerek, frekans tabloları, betimleyici istatistik, ANOVA, faktör analizi, t testi yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda girişimcilik dersi almalarının öğrenciyi olumlu etkilediği ve öğrencilerin risk alma, yaratıcılık, iletişim kurma ve kendine güven gibi girişimcilik yetilerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, teknik ve sosyal bilimler programları

Abstract:

The entrepreneur is the person who brings together the production factors and decides which goods and services to produce. The presence of other production factors does not make any sense at the time of non-existence of the entrepreneur. So, it can be said that the existence of entrepreneurs is vital for the production. An entrepreneur is a person who can correctly identify the needs of the community, follow everything around him, presume the future with the help of his/her forecast, and take the investment decision by taking all kinds of risks. Entrepreneurs are the dynamic factors that develop both their countries and the World. The entrepreneurs, in the society, are the boss of their own business. They provide their own welfare and by this way, they are active in providing and developing the welfare of the community.

However, the people who have the entrepreneurial character are scarce in each society. Because an entrepreneur is the person who has self confidence, is creative, takes risks, is fond of his/her freedom, is able to direct other people, is able to use initiative, and have the ability to take the decision in a fast way. It is clear that normal people do not have these kinds of features. These characteristics of the entrepreneurs are closely related to their abilities, propensities, environment, families, and education.

In this study, it was aimed to find out whether the students who are studying in Recep Tayyip Erdogan University Technical and Social Sciences Vocational High School second class, have the entrepreneur ship characteristics or not. It was also aimed to find out if their departments help them to develop an entrepreneur ship character. Questionnaire method was used on voluntary participants. The questionnaire has demographic questions about participants' gender, age, department, high school from which they graduated, monthly income, the education status of their parents, hometown, and their entrepreneur ship ability was questioned with the help of 42 Likert type questions. The data were analyzed with SPSS 17 and frequency table, descriptive statistics, ANOVA, factor analyzes, T-Test were used as analyze methods. At the end of the study, it was understood that the entrepreneur ship courses affect the students in a positive way, and students' entrepreneur ship abilities such as risk taking, creativity, communication, and self confidence are high.

Keywords: *Entrepreneurship, technical and social sciences programs*

TEKNİK VE SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA OKUYAN ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI; RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ TEKNİK VE SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÖRNEĞİ

1. GİRİŞ

Yeryüzünde insanoğlunun mutlu ve huzurlu olabilmesi ihtiyaçlarının karşılanmasına bağlıdır. Bunun gerçekleşebilmesi üretim kaynaklarının bir araya getirilip mal ve hizmetlere dönüştürülmesi ve insanların kullanımına sunulması gibi bir dizi işlevi içeren girişimcilik süreci sonucunda olur. Bu işlevi yerine getirenler ise girişimci denilen kişilerdir. Bu durumda girişimci bir kişilik, girişimcilik ise bu kişinin başlattığı ve sorumlu olduğu bir süreç olarak tanımlanabilir. Öte yandan girişimciler, bir toplumun sadece mal hizmet ihtiyacını karşılamakla kalmazlar. Bir yandan yaptıkları girişimcilik faaliyetleriyle ekonomik hayatın dinamizmini oluştururken, diğer yandan da sundukları yeni mal ve hizmetlerle toplumsal hayatın gelişimine ve değişimine olumlu katkılarda bulunurlar.

Girişimci halk arasında işadamı, işbilen, yönetici, patron, kendi işini kurmaya çalışan becerikli kişi ya da daima yeni ve riskli fikirleri gerçekleştirmeye çalışan öncü ve atılgan kişi gibi farklı isimlerle anılabilmektedir. Girişimci ile ilgili tanımların ortak noktası, girişimcinin başkalarının baktığı ancak göremediği fırsatları görüp, onları birer iş fikrine dönüştürülmesi ve bir de risk almaya yatkınlığıdır. (Akat vd., 2002)

Literatürde girişimci ve girişimcilik kavramlarının farklı açılardan pek çok tanımı bulunmaktadır. Bu tanımların bazıları şunlardır:

Rumert girişimciliği "içerisinde yenilik unsuru bulunan yeni bir faaliyet türü yaratılması", Mittzberg ve Veper ise girişimi sırasıyla "değişim yoluyla örgütü geliştirmeyi amaçlayan kişi" ve "kâr elde etme amacıyla kaynakları koordine eden kişi" olarak açıklamışlardır. (1995 aktaran Gürol, 2006:5)

Bir diğer tanıma göre girişimcilik; yaşadığımız çevrenin yarattığı fırsatları sezme, o sezgilerden düşler üretme, düşleri projelere dönüştürme, projeleri yaşama taşıma ve zenginlik üreterek insan yaşamını kolaylaştırma becerisine sahip olmaktır (Bozkurt, 1996:5).

Girişimcinin çağdaş toplumlardaki temel işlevi, ardı arkası kesilmeyen yenilikleri gerçekleştirmek şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan modern girişimcinin gücü, yenilik yapma ve yaptığı yenilikleri iş dünyasında ticari ürünlere dönüştürebilme kapasitesine dayanır. (Titiz, 1999:218)

Girişimciler birbirinden değişik ortamlardan çıkan, aile, eğitim gibi açılardan da farklılık gösteren ve her toplumda az sayıda bulunan kişilerdir. Zira girişimcilerin hemen hepsinin doğuştan sahip olduğu girişimci kişiliklerini oluşturan geleceği bugünden öngörebilme, çevresindeki fırsatları fark etme, insanları iyi tanıma, yaratıcı, cesur ve yeniliklere açık olma gibi ortak özelliklere toplumda herkeste bulunması beklenemez.

Bununla birlikte girişimcilik özellikleri kişilerde doğuştan olabileceği gibi aile, çevre, eğitim gibi çeşitli unsurların da kişilerde girişimciliğin gelişmesinde önemli olduğu söylenebilir. Örneğin Türkiye’de girişimci denilince ilk akla gelen Vehbi Koç ve Sakıp Sabancı eğitimlerini lisede yarım bırakmalarına rağmen, hem doğuştan hem de aile ve çevresel şartlar sonucunda elde ettikleri girişimcilik özellikleriyle başarılı olmuşlardır. Sabri Ülker ve Firüz Kanat’ın girişimciliğinde ise aile ve çevre etkilerinin yanı sıra üniversitede aldıkları işletmecilik eğitiminin de önemi göz ardı edilemez.

Girişimcinin içinde yetiştiği ve yer aldığı ekonomik çevre onun .ekonomik şartlarını; aile yapısı, aile kökeni, eğitimi, yaşı, vs. onun sosyolojik şartlarını ve nihayet kendisine ilişkin öznel algısı, işini sevmesi, iş disiplini vs. özellikleri de psikolojik şartlarını oluşturmakta ve girişimcilik bu üç ögenin çeşitli varyasyonlarının bir sonucu olarak biçimlenmektedir (Akın, 1996:44).

Hisrich ve Peters (Hisrich, 1998:71) ailenin girişimci kişiliğe etkisini doğum sırası(kaçıncı çocuk olunduğu), ebeveynin mesleği, sosyal statüsü ve anne –baba ile ilişkisinin niteliği açısından araştırmışlardır. “Doğum sırası” veya “ ilk çocuk olma” ile ilgili

bulguların çelişkili sonuçlar vermelerine karşın, birinci çocuk veya tek çocuk olunması durumunda daha fazla ilgi odağı haline gelmenin kişinin kendine güvenini pekiştirdiği gibi bir sonuç çıkartmışlardır. Bu araştırmaya rağmen ilk ya da tek çocuk olma ile girişimci kişiliğin gelişimi arasındaki ilişkiyi kesin olarak ortaya konabilmesi için yeni araştırmalara ihtiyaç vardır.

Bygrave (1997 aktaran Gürol 2006:6) Babson Koleji'nde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin yarısından fazlasının kendi işleri olan ailelerden geldiğini belirtmektedir. Bu araştırmadan hareketle girişimci olan bir yakınının bulunması özellikle bu kişinin annesi veya babası olmasının bireyin girişimci olma arzusunu güçlendirdiğini sonucuna varılabilir.

Yaş ve girişimcilik arasındaki ilişkiyi Hisrich ve Peters (Hisrich R. &, 1998:72) şu şekilde açıklamışlardır:

Kronolojik yaş baz alındığından birçok girişimci girişimcilik kariyerlerine 22-45 yaş arası başlamaktadır. Bu alandaki kariyerlerini bu yaşlardan önce ve sonra başlatabilirlerse de girişimcinin yeni bir işletmeyi başarılı bir şekilde faaliyete geçirme ve yönetme için deneyim, finansal destek ve yüksek bir enerji düzeyine gereksinimi göz önüne alındığında bu olasılık düşük kalmaktadır. Ortalama yaş çok fazla anlam ifade etmemekle birlikte, erken yaşlarda başlatılan girişimcilik kariyerleri daha sonra gerçekleştirilenlere oranla daha iyi sonuç vermektedir.

Cinsiyet ile girişimcilik arasındaki ilişki incelendiğinde kadınların işgücüne katılma oranları, tüm ülkelerde "U" harfine benzeyen bir grafik izlemektedir. Tarımın ağırlıklı olduğu ve eğitim düzeyinin düşük olduğu dönemlerde kadınlar ücretsiz aile işçisi olarak üretimde yer alıyor. Kırsal kesimden kentlere doğru göçlerde ise kadınlar ilk kuşakta ev kadını olarak çocuklarını yetiştirmekle uğraşiyor. Bu süreçte kadınların işgücüne katılımı ve girişimcilik eğilimi geriliyor. Ailelerin gelirlerinin artması ve bireylerin eğitim düzeylerinin yükselmesi ile kadınların işgücüne katılım eğilimleri tekrar yükselmeye başlıyor. Türkiye' de de aynı durumun yaşandığını göstergelerden anlaşılmaktadır.. 1955'te Kadınların işgücüne katılım oranları yüksek iken, daha sonra bu oran gerilemiştir. Bu durumun değişmekte olduğu ve "U dönüşü" yaşandığını son 25 yılda üniversite öğrencileri içinde kızların

oranının yüzde 26'dan yüzde 42 çıkmasından da çıkarmak mümkündür. (Çelik & Akgemci, 2010:70)

Girişimci ile ilgili olarak eğitim düzeyinin ne olması gerektiği konusunda bazı araştırmacılar girişimcilerin ortalamanın altında eğitim aldıkları görüşündedir. Gerçekte ise eğitim düzeyi sadece girişimcinin yetişmesinde önemli bir rol oynamakla kalmaz, aynı zamanda karşılaşılabilecekleri sorunları çözebilmeleri için de sağlayan bir avantajdır.

Nitekim yakın geçmişte, girişimcilikte eğitimin ve bilginin önemi kabul edilmekle birlikte bir işletme yönetimini belirleyen unsurların ağırlığı şu şekilde sıralanıyordu :

- Akademik ve teknik bilgi : %30
- Pratik bilgi : %34
- Doğuştan ve sonradan kazanılan Kişisel özellikler : %36

Bilgi toplumuna geçiş, bu oranları birincisi lehine değiştirmiştir. Bu yüzden, bilgi toplumundaki gelişmelerden etkilenen 21. yüzyıl girişimciliği "bilişimci girişimcilik" olarak tanımlanmaktadır (Şenocak, 1992:181).

Öte yandan günümüzde işsizlik, ülkelerin en önemli sorunlarından birisidir. Özellikle Türkiye gibi işsizlik sorunun en üst sıralarda olduğu ülkelerde yeni iş sahalarının yaratılması ve böylece istihdam olanaklarının geliştirilmesi çok büyük önem arz etmektedir. Girişimciliğin artması, işsizlik sorununu azaltacağından; pek çok ülkede ve Türkiye'de girişimciliğin teşvik edilmesini bir devlet politikası haline getirmiştir. Nitekim pek çok ülkede çeşitli kurum ve kuruluşlar girişimcilere çok geniş kapsamlı maddi- manevi destek programları uygulanmaktadır. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) girişimcilik destek programı ile Türkiye'de girişimciliği destekleyen bir kuruluştur. Söz konusu kuruluşun örgün eğitim kapsamında üniversitelerde 70 saatlik uygulamalı girişimcilik derslerini alan öğrencilere "girişimcilik sertifikası" vermektedir. Bu sertifikayı alan öğrenci mezun olduğunda kendi işini kurmak istemesi halinde KOSGEB'e destek başvurusunda gerekli olan belgeye sahip olmaktadır.

Türkiye’de bazı üniversiteler KOSGEB ile işbirliği yaparak bu sertifikayı öğrencilerine diplomanın yanı sıra vermektedir.

Yine bu kapsamda son yıllarda genç yaşlarda bireyleri girişimciliğe yönlendirmek ve toplumda girişimciliğin bir kültür olarak benimsenmesi için üniversitelerde girişimcilik dersleri hemen her bölümde okutulmaya başlanmıştır. Böylece gençlerin; üniversitede çeşitli mesleki dallarda aldıkları eğitimi girişimcilik bilgisiyle pekiştirerek kendi işlerini kurma donanımına sahip olması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda yapılan bu araştırmada üniversitenin meslek yüksekokullarının farklı programlarında okuyan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışma ile “ teknik ve sosyal olarak iki farklı programda okumaları, öğrencilerin girişimcilik yetenekleri açısından da farklı olduklarını mı göstermektedir? ”, “Okudukları farklı mesleki programların öğrencilerin girişimcilik yeteneklerine katkısı var mıdır?”, “Okulda aldıkları Girişimcilik Dersinin öğrencileri girişimciliğe teşvik etmekte midir”, “Yaş, cinsiyet aile durumu, anne-baba meslekleri gibi sosyal, fiziki ve ekonomik çevresel faktörlerin gençlerin girişimci kişiliklere sahip olmasında ne derece katkısı vardır?” gibi sorulara yanıt aranmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde girişimci ve girişimcilik kavramları tanıtılmakta, İkinci bölümde girişimcinin kişisel özellikleri verilmekte literatürde konuyla ilgili çalışmalardan elde edilmiş olan bulgulara yer verilmektedir. Üçüncü bölümde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nde Teknik ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okullarında yapılan uygulamanın ayrıntıları anlatılmakta, veriler ve bulgular sunulmakta, sonuçlar yorumlanmaktadır.

2. GİRİŞİMCİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Girişimcinin kim olduğu ya da kim olması gerektiği sorusunun da yanıtı olan girişimcinin temel özellikleri şöyle sıralanabilir:

Girişimci;

- Pazardaki fırsatları ve gelişmeleri gören,
- Pazar fırsatlarını ve gelişmeleri iş fikrine dönüştüren,
- Risk üstlenerek kaynakları bir araya getiren ve etkin olarak kullanan,
- Küçük işletmeyi başarıyla yöneten,
- Rekabeti yaşam biçimi haline getirerek kendisini ve işletmesini geliştiren,
- Yenilikçi ve azimli bir kişidir. (Tekin, 2005:3)

Girişimcilerin başarılı olmalarında sahip oldukları kişisel özelliklerin katkısının büyük olduğu kuşkusuz bilinen bir gerçektir. Başarılı girişimcilerin kişilik özellikleri ise şu şekilde sıralanabilir: (Yılmaz vd. 2009:197)

- Yaratıcı düşünme becerisi
- Yüksek düzeyde çalışma arzusu
- Cesaret, tutku ve kararlılık
- İnsanlarla üst düzeyde ilişki kurabilme becerisi
- Kendisini yazılı ve sözlü ifade edebilme becerisi
- İşini sevmesi ve iş motivasyonu
- Zengin bir bilinçaltı ve hayal kurma gücü
- Ekip ve takım çalışmasına yatkınlık
- Kişisel vizyonu ve misyonunun olması
- Değişime, dönüşüme açık ve istekli olması
- Esnek toleranslı davranabilme gücü
- Samimi, güvenilir, sempatik ve esprili kişilik
- İnsanları inandırma ve ikna kabiliyetinin yüksek olması
- Yönetim becerisi ve liderlik yeteneği
- İş bitirme azmi ve heyecanı
- İleri görüşlülük ve fırsatları yakalama alışkanlığı

Girişimci; her şeyden önce bir insandır. Bu nedenle girişimciler, yaşadıkları sosyo-ekonomik ortamın ürünüdürler; fakat girişimciyi diğer insanlardan ayıran bir takım özellikler vardır ki bunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir. (TÜSİAD, 1997)

- Kaynaklar hakkında öngöründe bulunmak, işi plânlamak,
- İnsanlar ile çalışmak, onları örgüt içinde bulunmaya razı etmek,
- Girdi sağlamak, örgüt içinde girdileri işleyerek tekrar kullanıma sunmak ve kâr sağlamak.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Teknik ve sosyal meslek yüksekokullarında okumakta olan gençlerin girişimcilik eğilimlerinin tespitine yönelik yapılan bu çalışmada yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan gönüllü denekler ikinci sınıf öğrencileridir. Anket formunda demografik bilgilere yönelik sorularla birlikte 42 tane Likert tipi soru yer almaktadır. Kullanılan anket soruları daha önce Kocaeli Üniversitesi'nde bir bölümü uygulanmasına rağmen anket geliştirilerek yapılmıştır. Anket Mayıs 2014 içinde toplam 430 öğrenci ile yapılmış bunlar arasından 419 anket değerlendirmeye uygun bulunmuştur. Elde edilen veriler SPSS 17 paket programı ile analiz edilmiştir. Analizlerde frekans tabloları, betimleyici istatistik, ANOVA, faktör analizi, t testi ve Korelasyon analizi yapılmıştır. Tüm incelemelerde istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak % 5 kullanılmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

3.2.1. Bulgular

3.2.1.1. Frekanslar ve Betimleyici istatistikler

Tablo1. Demografik Özellikler Tablosu

	Adet	%		Adet	%
--	------	---	--	------	---

CİNSİYET			AİLENİZİN AYLIK GELİR DAĞILIMI		
			AŞAĞIDAKİLERDEN	HANGİSİDİR?	
Kadın	166	39,6	Asgari Ücretin altında	39	9,3
Erkek	253	60,4	846TL(Asgari ücret)	36	8,6
Toplam	419	100,0	846TL-1000TL	97	23,2
YAŞ DAĞILIMI			1000TL-1250TL	68	16,2
18-22	354	84,5	1251TL-1500TL	52	12,4
23-27	55	13,1	1501TL-1750TL	24	5,7
28-32	6	1,4	1751TL-2000TL	39	9,3
33 ve üzeri	4	1,0	2001TL-2500TL	34	8,1
18-22	354	84,5	2501TL-3000TL	14	3,3
23-27	55	13,1	3001TL-3500TL	8	1,9
28-32	6	1,4	Toplam	419	100,0
Toplam	419	100,0	ANNENİZİN EĞİTİM SEVİYESİ		
OKUDUĞUNUZ MESLEK YÜKSEKOKULU			Okuryazar	54	12,9
Sosyal bilimler	251	59,9	Okuryazar değil	26	6,2
Teknik bilimler	168	40,1	İlköğretim	268	64,0
Toplam	419	100,0	Lise	62	14,8
MEZUN OLDUĞUNUZ LİSE			Önlisans	4	1,0
Düz Lise	112	26,7	Lisans	4	1,0
Ticaret Meslek Lisesi	91	21,7	Lisansüstü	1	,2
Endüstri Meslek Lisesi	121	28,9	Toplam	419	100,0
İmam Hatip Lisesi	19	4,5	BABANIZIN EĞİTİM SEVİYESİ		
Çok Programlı Lise	25	6,0	Okuryazar	47	11,2
Kız Meslek Lisesi	23	5,5	Okuryazar değil	6	1,4
Fen Lisesi	1	,2	İlköğretim	238	56,8
Anadolu Meslek Lisesi	16	3,8	Lise	91	21,7
Anadolu Lisesi	11	2,6	Önlisans	14	3,3
Toplam	419	100,0	Lisans	18	4,3
AİLENİZDEKİ ÇOCUK SAYISI			Lisansüstü	14	3,3
1	22	5,3	Toplam	419	100,0
2	118	28,2	ANNENİZİN MESLEĞİ		
3	129	30,8	Çalışmıyor(İsteyerek)	308	73,5
4	89	21,2	İşsiz	22	5,3
5 ve üzeri	61	14,6	Kamuda memur	7	1,7
Toplam	419	100,0	Kamuda işçi	9	2,1
AİLENİZ NEREDE YAŞAMAKTADIR?			Özel sektörde işçi		
il merkez	205	48,9	Kendi hesabına çalışıyor(serbest meslek)	26	6,2
İlçe	139	33,2	Emekli	22	5,3
Köy	75	17,9	Toplam	419	100,0
Toplam	419	100,0			

Tablo2.Demografik Özellikler Tablosu

TEKNİK VE SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA OKUYAN....

			Adet	%	
BABANIZIN MESLEĞİ			OKUDUĞUNUZ BÖLÜMDE GİRİŞİMCİLİK DERSİ ALDI MI?		
Çalışıyor(İsteyerek)	17	4,1	Evet	339	80,9
İşsiz	14	3,3	Hayır	80	19,1
Kamuda memur	38	9,1	Toplam	419	100,0
Kamuda işçi	30	7,2	ALDIĞINIZ GRİŞİMCİLİK DERSİ AKLINIZA GİRİŞİMCİ OLMA İSTEĞİ GETİRDİ Mİ?		
Özel sektörde işçi	94	22,4	Evet	147	35,1
Kendi hesabına çalışıyor(serbest meslek)	100	23,9	Hayır	126	30,1
Emekli	126	30,1	Kısmen	146	34,8
Toplam	419	100,0	Toplam	419	100,0
DOĞDUĞUNUZ İL AŞAĞIDAKİ HANGİ BÖLGE SINIRLARI İÇERİSİNDE YER ALMAKTADIR?			GİRİŞİMCİLİK DERSİ ALDIĞINIZ İÇİN VERİLECEK GİRİŞİMCİLİK SERTİFİKASININ SİZE OLUMLU BİR KATKISI OLACAĞINI DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?		
Marmara bölgesi	79	18,9	Evet	325	77,6
Akdeniz bölgesi	22	5,3	Hayır	94	22,4
Ege bölgesi	15	3,6	Toplam	419	100,0
Güneydoğu Anadolu bölgesi	14	3,3	OKUDUĞUNUZ BÖLÜMLE İLGİLİ KENDİ İŞİNİZİ KURMAK İSTER MİSİNİZ?		
Doğu Karadeniz Bölgesi	203	48,4	Evet isterim	308	73,5
Orta Karadeniz Bölgesi	39	9,3	Hayır istemem	111	26,5
Batı Karadeniz Bölgesi	13	3,1	Toplam	419	100,0
İç Anadolu Bölgesi	16	3,8	İDEALİNİZDEKİ MESLEĞİ SEÇMENİZDEKİ EN ÖNEMLİ ETKEN AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?		
Doğu Anadolu Bölgesi	18	4,3	Kar elde etme isteği	108	25,8
Toplam	419	100,0	Bağımsız çalışma isteği	68	16,2
ÜNİVERSİTEYİ BİTİRDİKTEN SONRAKİ MESLEKİ İDEALİNİZ NEDİR?					
Devlet memurluğu	195	46,5	Kişisel tatmin sağlama isteği	40	9,5
Özel sektörde çalışma	75	17,9	Yoğun bir tempoda çalışma isteği	13	3,1
Baba mesleğini sürdürme	15	3,6	Sabit-risksiz gelire ulaşma isteği	39	9,3
Kendi işini kurma(Eğitimi gördüğünüz bölümle ilgili)	104	24,8	Grup çalışması yapma isteği	6	1,4
Diğer	30	7,2	Belirli ve düzenli çalışma isteği	140	33,4
Toplam	419	100,0	Aile baskısından kurtulma isteği	5	1,2
			Toplam	419	100,0
			377		

Tablo3.Maddelere verilen cevapların ortalama ve standart sapma değerleri

No	İfadeler	Mean	Standart sapma(ss)
1	Hiç tanımadığım birine randevi verip görüşürüm	2,54	1,325
2	Paramı sonucu belirsiz bir işe yatırmaktan çekinmem	2,46	1,361
-3	Korkularımın üzerine gitmekten çekinmem	3,68	1,109
4	Daha önce başkaları denememiş olsa bile yeni şeyleri denemekten korkmam	3,61	1,128
5	Seyahate çıkarken yanınıza derece şemsiye ağı kesiciler vs. alır mısınız?	2,96	1,332
-6	Cevabını tahmin edemeyeceğiniz bir soruyu sorar mısınız?	3,27	1,207
7	Yapılmaz denen bir şeyi yapmayı dener misiniz?	3,55	1,217
-8	Bir yere gitmek için arkadaşlarımdan davet beklerim ben aramam	3,14	1,363
9	Tek başıma alışveriş yapmaktan hoşlanmam	3,13	1,217
-10	Ekonomik olarak bağımsız olmak isterim	3,87	1,363
-11	Başkalarının yaptıklarını onaylamasını isterim	3,34	1,427
12	Görmek istediğim bir filme ya da bir yere arkadaşlarım olmadan tek başıma gitmekten çekinmem	3,48	1,224
-13	Önemli bir konuda karar vermeden önce başkalarının da fikrini mutlaka alırım	3,86	1,291
14	Yeni yerler yeni tatlar keşfetmeyi severim	4,08	1,309
-15	Zor problemleri çözmekten hoşlanırım	3,66	1,167
16	Karmaşık şeyleri bir düzene koyup onlardan anlam çıkarmayı severim	3,84	1,078
-17	Başladığım bir işte karşılaştığım zorluklara rağmen sonuna kadar giderim	4,00	1,211
18	Bir sorunla karşılaştığımda bildik yöntemler yerine yeni çözümler üretmeyi tercih ederim	3,85	1,115
-19	Kendi işimi kurmayı çok isterim	3,94	1,027
-20	Sürekli aynı işi yapmak beni sıkır	3,68	1,122
21	İşin başında olmayı ve sorumluluk almayı severim	4,07	1,205
22	Farklı olmaktan çekinmem	4,05	1,031
23	Çevremdeki insanlar bana güvenir ve saygı duyar	4,20	1,048
24	Kimse beğenmese de ben doğru bildiğimi savunurum	4,02	1,101
25	Kendimi sağlıklı ve iyi hissediyorum	4,15	1,090
26	İstersem her şeyi başarırım	4,13	1,023
27	Bir işi yapmaya karar verdiğimde beni kimse ve hiçbir şey durduramaz	3,97	1,059
28	Başkalarının kararlarından çok kendi aldığım kararlara güvenirim	3,76	1,115
29	Bir şeye karar verdiğinizde hiç kimsenin size engel olmayacağını düşünür müsünüz?	3,52	1,133
-30	Yeni bir şey ürkütücü olsa dahi yine de dener misiniz?	3,64	1,193
31	İyi bir iş yaptığınızda mutlu olur musunuz?	3,79	1,331
32	Bir şeyi istediğinizde onun için uğraşmaktan çok birinin	3,17	1,399

	onu size getirmesini mi beklersiniz?		
-33	Sizin hoşunuza giden bir şeyin başkalarının da hoşuna gideceğini düşünür müsünüz?	3,43	1,276
34	Bu olmaz denen bir şeyi yapmak için uğraşır mısınız?	3,34	1,284
35	Her şeyi olduğu gibi kabul eder misiniz?	3,05	1,306
-36	İşler yolundayken bunun şans olduğunu mu düşünürsünüz?	3,20	1,339
-37	Tanımadığım insanlarla çekinmeden konuşurum	3,51	1,302
38	Arkadaş edinmekte zorlanmam	3,78	1,210
39	İkna kabiliyetim kuvvetlidir	3,83	1,183
40	Konuşmamı karşıdaki insan anlamakta zorluk çekmez	3,99	1,120
41	Geniş bir arkadaş çevrem vardır	4,03	1,105
42	Herkesle iletişim kurabilirim	4,12	1,064

(- Ölçekten çıkartılan maddeler)

3.2.2.Faktör Analizi

Öğrencilerin girişimcilik düzeylerini ve girişimciliği etkileyen alt faktörleri bulmak amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinde Varimax rotasyon yöntemi kullanılmıştır. Varimax yönteminde, faktör varyanslarının maksimum olmasını sağlayacak biçimde döndürme yapılır. Elde edilen faktörlerin toplam varyansı (değişkenliği) açıklama oranını yükseltmek için birden fazla faktöre az farklarla yüklenen maddeler veya faktör ağırlığı 0,40 altında olan maddeler ölçekten çıkartılmıştır.

Faktör analizinin ölçeğe uygulanabilmesi için örneklemin uygunluğunu test etmek gerekmektedir. Bunun için ilk olarak Bartlett Küresellik testi kullanılmıştır. Bartlett Küresellik testi ana kütle içindeki değişkenler arasında bir ilişkinin var olup olmadığını test etmektedir(Nakip,2006;428).Test sonucu Bartlett's Test of Sphericity test istatistiği=3875,673 , (p=0,000 $\alpha=0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre değişkenler arasında bir ilişki vardır ve faktör analizi uygulanabilir. Faktör analizinin geçerliliğini sınavan bir diğer test ise Kaiser-Meyer-Olkin testidir. Kaiser-Meyer-Olkin testi örnek büyüklüğünün faktör analizi için uygun olup olmadığını test eder. Ve test oranının %60 üzeri olması yeterli kabul edilir(Nakip,2006;429).Öğrencilerin girişimcilik faktörlerini belirlemek için yapılan faktör

analizinde yukarıdaki maddeler değerlendirme dışında bırakıldıktan sonra ise Kaiser-Meyer-Olkin testi sonucu %90,4 olarak bulunmuştur.

Faktörleri belirleme yönelik yapılan ilk analiz sonucunda ölçekteki değişkenlerin(maddelerin) 8 faktörde toplandığı gözlenmiştir. Faktörlerin varyans açıklama oranları ve faktör isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo4.Faktör Analizi Tablosu

		Ortalama (Mean)	Standart sapma	Faktör Yükleri ve açıklama oranları		
				Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli açıklanan Varyans%
1	İletişim Kurma Becerisi	0,776	0,015	7,849	28,033	28,033
2	Kendine Güven	0,617	0,050	1,737	6,202	34,235
3	Yaratıcılık- Yenilikçilik	0,544	0,075	1,576	5,628	39,863
4	Risk Alma	0,667	0,112	1,457	5,204	45,067
5	İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu	0,787	0,023	1,226	4,379	49,446
6	Esnek, toleranslı Ekip Çalışması	0,675	0,104	1,162	4,151	53,597
7	Cesaret ve Kararlılık	0,69	0,159	1,078	3,849	57,445
8	Belirsizliğe Tahammül Etme	0,672	0,162	1,042	3,722	61,167

Faktörler toplam varyansın(değişkenliğin) %61'ini açıklamaktadır. Bu faktörün değişimi açıklama oranının yüksek olması, öğrenciler üzerindeki girişimciliği etkileyen unsurların aynı oranda yüksek olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle yüksek açıklama oranına sahip faktörler girişimcilik üzerinde önemli etkiye sahiptir.

“İletişim Kurma Becerisi” %28,0 ile girişimcilik üzerinde en önemli etkiye sahip faktördür. Bu faktörü %6,2 ile “Kendine Güven” ikinci sırada takip ederken , %5,6 ile “Yaratıcılık-Yenilikçilik” kavramı girişimcilik üzerinde üçüncü önemli etkiye sahiptir.

Bir faktörün ortalamasının yüksek olması ise öğrencilerin o konuda kendilerini diğer faktörlerden daha fazla yeterli görmeleridir. Özellikle değişimi açıklama oranı üçüncü sırada olan “Yaratıcılık-Yenilikçilik” faktörünü oluşturan maddelere verilen cevapların ortalaması(0,544) diğer faktörlerden daha düşük olması bu konuda öğrencilerin kendilerini daha az yeterli gördüğünün işaretidir.

Tablo5.Girişimcilik Üzerine Etkisi Olduğu Tespit Edilen Faktörler Ve Faktörleri Oluşturan Maddeler

1.İletişim Kurma Becerisi		Faktör Yükleri
S39	İkna kabiliyetim kuvvetlidir	,798
S41	Geniş bir arkadaş çevrem vardır	,784
S42	Herkesle iletişim kurabilirim	,771
S38	Arkadaş edinmekte zorlanmam	,767
S40	Konuşmamı karşımdaki insan anlamakta zorluk çekmez	,758
2.Kendine Güven		
S29	Bir şeye karar verdiğinizde hiç kimsenin size engel olmayacağını düşünür müsünüz?	,704
S26	İstersem her şeyi başarırım	,643
S25	Kendimi sağlıklı ve iyi hissediyorum	,630
S28	Başkalarının kararlarından çok kendi aldığım kararlara güvenirim	,629
S24	Kimse beğenmese de ben doğru bildiğimi savunurum	,590
S27	Bir işi yapmaya karar verdiğimde beni kimse ve hiçbir şey durduramaz	,577
S23	Çevremdeki insanlar bana güvenir ve saygı duyar	,549
3.Yaratıcılık-Yenilikçilik		
S16	Karmaşık şeyleri bir düzene koyup onlardan anlam çıkarmayı severim	,637
S14	Yeni yerler yeni tatlar keşfetmeyi severim	,606
S18	Bir sorunla karşılaştığımda bildik yöntemler yerine yeni çözümler üretmeyi tercih ederim	,529
S21	İşin başında olmayı ve sorumluluk almayı severim	,490
S22	Farklı olmaktan çekinmem	,458
4.Risk Alma		
S7	Yapılmaz denen bir şeyi yapmayı dener misiniz?	,748
S4	Daha önce başkaları denememiş olsa bile yeni şeyleri denemekten korkmam	,714
S1	Hiç tanımadığım birine randovi verip görüşürüm	,538
5.İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu		
S34	Bu olmaz denen bir şeyi yapmak için uğraşır mısınız?	,804
S31	İyi bir iş yaptığınızda mutlu olur musunuz?	,771

6.Esnek, toleranslı Ekip Çalışması		
S35	Her şeyi olduğu gibi kabul eder misiniz?	,749
S32	Bir şeyi istediğinizde onun için uğraşmaktan çok birinin onu size getirmesini mi beklersiniz?	,601
7.Cesaret ve Kararlılık		
S5	Seyahate çıkarken yanınıza derece şemsiye ağı kesiciler vs. alır mısınız?	,803
S12	Görmek istediğim bir filme ya da bir yere arkadaşlarım olmadan tek başıma gitmekten çekinmem	,577
8.Belirsizliğe Tahammül Etme		
S9	Tek başıma alışveriş yapmaktan hoşlanmam	,787
S2	Paramı sonucu belirsiz bir işe yatırmaktan çekinmem	,557

3.2.3.Güvenilirlik Analizleri

Araştırmada kullanılan ölçeğe güvenilirlik analizi yapılmış ve analizlere dahil edilen maddelerin tümünün Cronbach's Alfa değeri 0,903 olarak bulunmuştur. Sosyal araştırmalarda Alpha değerinin 0,70 seviyelerinde olması güvenilirlik için yeterli görülmektedir(Nakip,2006;146)

Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirliği kabul edilebilir düzeyde olduğundan araştırma hipotezlerini test etmek amacıyla diğer istatistik analizlere geçilmiştir.

3.2.4.Korelasyon Analizi

Bir değişkenin değeri değişirken bir diğer değişkenin değeri de değişiyorsa bu iki değişken arasında bir ilişki olduğu söylenebilir. Korelasyon ile bu iki değişken arasındaki ilişkinin yönü ve şiddeti hakkında bilgi edinilir. Bir değişken yüksek değerler alırken, diğer bir değişken de yüksek değerler alıyorsa, iki değişken arasında pozitif korelasyon olduğu söylenebilir. Aksine bir değişken yüksek değerler alırken, diğeri düşük değerler alıyorsa, iki değişken arasında negatif korelasyon söz konusudur. Korelasyon katsayısı r ile temsil edilir ve $r = +1$ kusursuz pozitif korelasyon, $r = -1$ kusursuz negatif korelasyon anlamına gelmektedir. Diğer bir ifadeyle iki değişken arasındaki ilişkinin büyüklüğünü, önemini ve yönünü tayin eden istatistiksel bir yöntemdir.

Katılımcıların girişimcilik alt gruplarını oluşturan faktör arası ilişkiler korelasyon analizi ile test edilmiştir. Bir ilişkinin güçlü sayılabilmesi için korelasyon katsayısının 0,70-0,89 olması gerekmektedir.

Tablo7.Girişimciliği etkileyen Faktörler Arası Korelasyon Tablosu

Korelasyon Tablosu		F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8
F1	Pearson Correlation	1	,594**	,587**	,195**	,212**	,171**	,224**	,162**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,001
F2	Pearson Correlation		1	,678**	,245**	,307**	,267**	,220**	,177**
	Sig. (2-tailed)			,000	,000	,000	,000	,000	,000
F3	Pearson Correlation			1	,260**	,262**	,221**	,253**	,144**
	Sig. (2-tailed)				,000	,000	,000	,000	,003
F4	Pearson Correlation				1	,201**	,163**	,077	,081
	Sig. (2-tailed)					,000	,001	,116	,098
F5	Pearson Correlation					1	,084	,113*	,015
	Sig. (2-tailed)						,085	,021	,753
F6	Pearson Correlation						1	,130**	,144**
	Sig. (2-tailed)							,008	,003
F7	Pearson Correlation							1	,094
	Sig. (2-tailed)								,054
F8	Pearson Correlation								1
	Sig. (2-tailed)								

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Korelasyon katsayısı olarak Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Faktörler arası korelasyon sayıları tablosuna göre en yüksek ve anlamlı korelasyon “Kendine Güven ” ile “Yaratıcılık-Yenilikçilik” faktörleri arasında tespit edilmiştir.($r=0,678$) Güçlü bir ilişkiden söz etmek için bu değerin 0,70-0,89 olması gerektiği göz önüne alınacak olursa bu iki faktör arasında orta dereceli pozitif bir ilişki vardır.

3.2.5. Demografik Değişkenlere Göre Mesleki Etik Alt Faktörlerinin Farklılık Analizleri

Bu bölümde demografik özelliklere göre Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Teknik ve Sosyal Bilimler Meslek yüksekokullarında okuyan öğrencilerin girişimcilik konusundaki yetileri incelenmiştir.

Cinsiyet, Öğrencilerin okudukları Meslek Yüksekokulları ve okudukları bölümlerle ilgili kendi işlerini kurma istekleri durumuna göre farklılıklar bağımsız gruplar t-testi ile araştırılırken, yaş, mezun olunan lise türüne göre farklılıklar ANOVA ile araştırılmıştır. Gruplar arası farkları tespit edebilmek için Sheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 8. Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Cinsiyete Göre Farklılık Gösterme Durumunu Ölçmeye Yönelik t-testi Sonuçları

		Ortalama	Standart sapma	Sig.(p)
İletişim Kurma Becerisi	Erkek	3,913	0,918	0,347
	Kadın	4,000	0,976	
Kendine Güven	Erkek	3,955	0,755	0,755
	Kadın	3,979	0,784	
Yaratıcılık-Yenilikçilik	Erkek	3,948	0,745	0,309
	Kadın	4,027	0,825	
Risk Alma	Erkek	3,338	0,829	0,000
	Kadın	2,925	0,841	
İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu	Erkek	3,673	1,060	0,010
	Kadın	3,391	1,148	
Esnek, toleranslı Ekip Çalışması	Erkek	3,160	1,052	0,226
	Kadın	3,030	1,101	
Cesaret ve Kararlılık	Erkek	3,122	1,003	0,015
	Kadın	3,364	0,982	
Belirsizliğe Tahammül Etme	Erkek	2,739	1,004	0,174
	Kadın	2,879	1,073	

Yapılan t-testleri sonucuna göre ;

- Girişimciliği etkileyen faktörlerden “Risk Alma”, “İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu” ve Cesaret ve Kararlılık konusunda cinsiyete göre farklılık vardır. Buna göre Erkekler “Risk Alma” ve İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu konusundan Bayanlardan daha etkili olduğu görülmüştür.
- Girişimciliği etkileyen “Cesaret ve Kararlılık” ise Kadınların Erkeklerden daha iyi olduklarını söyledikleri bir diğer faktördür.
- Girişimciliği etkileyen diğer bütün faktörler kadın ve erkekler üzerinde aynı oranda etki göstermektedir.

Tablo 9. Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Öğrencilerin Okudukları Okullara Göre Farklılık Gösterme Durumunu Ölçmeye Yönelik t-testi Sonuçları

		Ortalama	Standart sapma	Sig.(p)
İletişim Kurma Becerisi	Sosyal Bilimler	4,038	0,933	0,017
	Teknik Bilimler	3,815	0,941	
Kendine Güven	Sosyal Bilimler	3,992	0,811	0,376
	Teknik Bilimler	3,924	0,695	
Yaratıcılık-Yenilikçilik	Sosyal Bilimler	4,022	0,820	0,173
	Teknik Bilimler	3,916	0,706	
Risk Alma	Sosyal Bilimler	3,154	0,868	0,019
	Teknik Bilimler	3,357	0,859	
İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu	Sosyal Bilimler	3,508	1,168	0,220
	Teknik Bilimler	3,642	0,995	
Esnek, toleranslı Ekip Çalışması	Sosyal Bilimler	3,035	1,161	0,090
	Teknik Bilimler	3,217	0,918	
Cesaret ve Kararlılık	Sosyal Bilimler	3,213	1,017	0,896
	Teknik Bilimler	3,226	0,978	
Belirsizliğe Tahammül Etme	Sosyal Bilimler	2,838	1,055	0,288
	Teknik Bilimler	2,729	0,998	

Yapılan t-testleri sonucuna göre ;

- Girişimciliği etkileyen faktörlerden “İletişim Kurma Becerisi” ve “Risk Alma” öğrencilerin okudukları Meslek Yüksekokul’una göre farklılık göstermektedir. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokul’unda okuyan öğrencilerin Teknik Bilimler Meslek Yüksekokul’unda okuyanlardan daha fazla iletişim kurma becerisi gösterdikleri anlaşılmaktadır.
- Diğer yandan Teknik Bilimler’de okuyanlar Sosyal Bilimler’de okuyanlara göre daha fazla risk alma yetilerine sahiptirler.

- Girişimciliği etkileyen diğer bütün faktörler öğrencilerin okudukları MYO üzerinde aynı oranda etki göstermektedir.

Tablo10. Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Okuduğunuz Bölümle İlgili Kendi İşinizi

		Ortalama	Standart sapma	Sig.(p)
İletişim Kurma Becerisi	Evet İsterim	3,983	0,898	0,216
	Hayır İstemem	3,851	1,051	
Kendine Güven	Evet İsterim	3,981	0,745	0,462
	Hayır İstemem	3,918	0,824	
Yaratıcılık-Yenilikçilik	Evet İsterim	4,033	0,762	0,020
	Hayır İstemem	3,823	0,804	
Risk Alma	Evet İsterim	3,234	0,889	0,980
	Hayır İstemem	3,237	0,818	
İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu	Evet İsterim	3,573	1,118	0,734
	Hayır İstemem	3,531	1,064	
Esnek, toleranslı Ekip Çalışması	Evet İsterim	3,115	1,070	0,832
	Hayır İstemem	3,090	1,085	
Cesaret ve Kararlılık	Evet İsterim	3,209	0,969	0,761
	Hayır İstemem	3,243	1,086	
Belirsizliğe Tahammül Etme	Evet İsterim	2,750	1,030	0,140
	Hayır İstemem	2,918	1,034	

Kurmak İsterimi siz? Sorusuna göre Farklılık Gösterme Durumunu Ölçmeye Yönelik t-testi Sonuçları

Yapılan t-testleri sonucuna göre ;

- Girişimciliği etkileyen faktörlerden “Yaratıcılık-Yenilikçilik” Okuduğunuz Bölümle İlgili Kendi İşinizi Kurmak İsterimi siniz? Sorusuna Evet İsterim diyerek farklılık göstermektedir. Kendi işini kurmak isteyen öğrencilerin “Yaratıcılık-Yenilikçilik” yetilerinin yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo11.Girişimciliği etkileyen faktörlerin öğrencilerin İdealindeki Mesleği Seçme Durumuna göre Farklılık Göstermesini Ölçmeye Yönelik Varyans Analizi

	Kar Elde Etme İsteği	Bağımsız Çalışma İsteği	Kişisel Tatmin Sağlama İsteği	Yoğun Bir Tempoda Çalışma İsteği	Sabit Risksiz Gelire Ulaşma İsteği	Grup Çalışması Yapma İsteği	Belirli ve Düzenli Çalışma isteği	Aile Baskısından Kurtulma İsteği	F	Sig. p
	A	B	C	D	E	F	G	H		
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean		
İletişim Kurma Becerisi	3,94	3,87	4,21	4,18	3,94	4,06	4,90	3,56	0,799	0,589
Kendine Güven	3,93	3,94	4,06	4,43	3,98	4,42	3,98	4,11	0,867	0,484
Yaratıcılık-Yenilikçilik	3,92	3,95	3,99	4,50	4,03	4,50	3,94	3,92	1,400	0,203
Risk Alma	3,01	3,49A	3,53A	3,48	3,38	3,33	3,10	3,80	3,731	0,001
İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu	3,32	3,80	3,70	3,69	3,65	3,33	3,54	4,00	1,468	0,177
Esnek, toleranslı Ekip Çalışması	3,20	3,11	3,17	3,50	3,28	3,41	2,87	4,10	2,178	0,035
Cesaret ve Kararlılık	3,26	3,20	3,33	3,46	3,32	3,33	3,11	2,80	0,652	0,712
Belirsizliğe Tahammül Etme	3,15	2,66A	2,91	2,61	2,61	3,00	2,60A	2,60	3,172	0,003

Girişimciliği etkileyen faktörlerin öğrencilerin ideallerindeki mesleği seçmelerindeki en önemli etkene göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik varyans analizi sonuçlarına göre;

- "Risk alma" ve "Belirsizliğe Tahammül etme" faktörleri öğrencilerin ideallerindeki meslek seçiminde farklılıklar meydana getirmiştir. Varyans analizi farklı Grupların birbirinden farklı olup olmadığının gösterir. Ancak farklılıkların hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin bilgi içermez. Bunun için varyans analizine ilaveten Post-Hoc testleri yapılır. Burada Post-Hoc testi olarak Tukey testi kullanılmıştır. Ve anlamlılık düzeyi 0,05'in altındadır.

Tukey Testi Sonuçlarına göre;

- "Bağımsız çalışma isteği" ve "Kişisel Tatmin sağlama" "Kar elde etme İsteği"nden daha fazla Risk Alma faktöründe etkilidir.
- "Bağımsız çalışma isteği" ve "Belirli ve Düzenli çalışma isteği" Kar elde etme İsteği"nden daha fazla "Belirsizliğe Tahammül etme" faktöründe etkilidir.

4. SONUÇ

- Cinsiyet açısından örnek kütlenin %60,4'ü (258) erkek, %39,6'sı (166) kız öğrencilerden oluşmaktadır.
- Yaş grupları bakımından %84,5 (354) ile ankete 18-22 yaş aralığındakiler, %13,1 (55) 23-27 yaş arasındakiler, %1,4'ü (6) 28-32 yaş arasındakiler, % 1,0'i (4) 33 yaş ve üzerindeki öğrenciler katılmıştır.
- Ankete katılanların %59,9 (251) ile Sosyal bilimler öğrencilerinden oluşurken; %40,1 (168) ile de Teknik Bilimler öğrencilerinden oluşmaktadır.
- Anket katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türü bakımından % 28,9 (121) Endüstri Meslek Lisesi, %26,7 (112) Düz (klâsik) Lise, %21,7 (91) Ticaret Meslek Lisesi, % 6,0 (25) Çok Programlı Lise, % 4,5 (19) İmam Hatip Lisesi, %5,5'i (23) Kız Meslek Lisesi, %3,8'i (16) Anadolu Meslek Lisesi, %2,6'sı (11) Anadolu Lisesi mezunudur.

- Örnek kütlenin %30,8'i üç çocuklu, %28,2'si iki çocuklu, %21,2'si dört çocuklu, %14,6'sı beş ve daha fazla çocuklu,%5,3'ü ise tek çocuklu ailelere mensuptur.
- Örnek kütlenin ailesinin; %48,9 (205) il merkezlerinde,%33,2si (139) ilçede, %17,9'u (75) köyde yaşamaktadır.
- Ailelerinin aylık gelir dağılımında; %9,3'ü (39) asgari ücretin altında, %8,6'sı (36) asgari ücretli,%23,2'si (97) asgari ücret ve üzeri, %16,2'si (68) 1000-1250TL arası, %12,4'ü 12501-1500TL arası, %5,7'si 1501 -1750TL arası, %9,3'ü 1751-2000TL arası, %8,1'i 2001-2500TL arası, %3,3'ü 2501-3000TL arası,%1,9'u 3001-3500TL arasındadır.
- Anne- babasının eğitim durumu bakımından annelerinin eğitim seviyesi %64,0'ü (268) ilköğrenim, %14,8'i (62) lise, %12,9'u (54) okuryazar,%1,0 (4) önlisans, %1,0 (4) lisans, %2(1) lisansüstü. Babalarının eğitim seviyesi ise %56,8'i (238) ilköğrenim, %21,7'si (91) lise, %11,2'si (47) okuryazar, %3,3'ü (14) önlisans, %4,3'ü (18) lisans, %3,3'ü (14) lisansüstü olarak saptanmıştır.
- Anne- babasının sahip olduğu meslek açısından dağılımında annelerinin mesleki durumu; kendi isteğiyle çalışmayanlar %73,5 (308), %5,3'ü (22) işsiz, %1,7'si (7) kamuda memur, %2,1'i (9) kamuda işçi, %6,2'si(26) kendi hesabına çalışan, %5,3'ü (22) emeklidir. Babalarının mesleki durumu ise; kendi isteğiyle çalışmayanlar %4,1'i (17), %3,3'ü (14) işsiz, %9,1'i (38) kamuda memur, %7,2'si (30) kamuda işçi, %22,4'ü (94)özel sektörde işçi,%23,9'u (100) kendi hesabına çalışan, %30,1'i (126) emeklidir.
- Örnek kütlenin doğduğu ilin yer aldığı bölge açısından dağılımında %48,4'ü (203) Doğu Karadeniz Bölgesi, %18,9'u (79) Marmara Bölgesi, %9,3'ü (39) Orta Karadeniz Bölgesi,%5,3'ü (22) Akdeniz Bölgesi, %4,3'ü (18) Doğu Anadolu Bölgesi, %3,8'i (16) İç Anadolu Bölgesi, %3,6'sı (15) Ege Bölgesi,%3,3'ü (14) Güneydoğu Bölgesi,%3,1'i (13) Batı Karadeniz Bölgesi sınırları içerisinde yer almaktadır.
- Ankete katılan öğrencilere üniversiteyi bitirdikten sonraki mesleki idealleri sorulduğunda, öğrencilerin mesleki ideallerinin ilk önceliğinde %46,5 ile Devlet

Memurluğu, %24,8 ile aldıkları eğitimle ilgili kendi işlerini kurmak ikincisinde, %17,9 ile özel sektörde çalışmanın ise üçüncü sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin ideallerindeki meslek konusunda “ devlet memurluğu”%46,5 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sonucun ankete katılan öğrencilerin oranına bakıldığında sosyal bilimler meslek yüksek okulunda okuyan öğrencilerin sayısının teknik bilimler öğrencilerine göre daha fazla olmasından ve teknik programların bazılarının (çay eksperliği gibi) “devlet memurluğu” dışında çalışma olanaklarının bulunmaması neden olmuş olabilir. Kaldı ki bu cevabı destekleyen ve bu mesleğin seçilme nedeni olarak verilen en yüksek yanıt olan “belirli ve düzenli çalışma isteği” günümüz koşullarında hemen herkesin en fazla arzu ettiği gerçeği de göz ardı edilmemelidir. Ankete katılan öğrencilerin “%24,8 ile ikinci en fazla ideallerindeki meslek ise “kendi işini kurmadır”. Öğrencilerin bu tercihleri kendilerine “ideallerindeki mesleği neden seçmektesiniz?” sorusuna %25,8 ile en fazla verdikleri 2. yanıt olan “kâr elde etme isteği” ve % 16,2 ile en fazla verdikleri 3.yanıt olan “ bağımsız çalışma isteği” ile örtüşmektedir.
- Ankete katılan öğrencilerin %73,5’i okudukları bölümle ilgili kendi işlerini kurmak istemektedir. Katılımcıların meslek yüksekokullarında okuyan öğrenciler olduğu düşünüldüğünde bu yüksek oranın bir meslek eğitimi alan gençlerin okudukları bölümle ilgili kendi mesleklerini kurmak isteyecek kadar aldıkları eğitime ve kendilerine güvendiklerini göstermektedir.
- Katılımcıların %80,9’u okudukları okulda girişimcilik dersi almıştır. Öğrencilerin %35’i aldıkları girişimcilik dersinin kendilerinde girişimci olma isteği yarattığını belirtmiştir. Bu durumda söz konusu programlarda girişimcilik derslerinin elden geçirilerek öğrencileri daha fazla bu yönde etkileyecek şekilde revize edilmesi gereği dikkate alınmalıdır.
- Öğrencilerin % 77,6’sı; aldıkları Girişimcilik Dersi sonucunda kendilerine Üniversite ve KOSGEB işbirliği ile verilen “Girişimcilik Sertifikası” konusunda olumlu

düşünmektedir. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nin KOSGEB ile işbirliğine giderek meslek yüksekokullarında okuyan öğrencilerinin meslekleri ile ilgili bir girişimde bulunmak istemeleri ve bir yatırım projesi ile KOSGEB'e başvurmaları halinde gerekli olacak sertifikalarını diplomalarıyla birlikte vermesi öğrencileri avantajlı hale getirmektedir. %77,6'lık bu oran öğrencilerin bu durumdan memnun olduğunu göstermektedir.

- Araştırmada "İletişim Kurma Becerisi" %28,0 ile girişimcilik üzerinde en önemli etkiye sahip faktör olarak saptanmıştır. Bu faktörü % 6,2 ile "Kendine Güven" ikinci sırada takip ederken , %5,6 ile "Yaratıcılık-Yenilikçilik" kavramı girişimcilik üzerinde üçüncü önemli etkiye sahip olarak belirlenmiştir. Yaratıcılık-Yenilikçilik" faktörünü oluşturan maddelere verilen cevapların ortalaması (0,544) diğer faktörlerden daha düşük olması bu konuda öğrencilerin kendilerini daha az yeterli gördüğünü işaret etmektedir. Bu durum ankete katılan öğrencilerin mesleki okullarda okumalarına rağmen, aldıkları eğitimin " yaratıcılık-yenilikçilik" konusunda ne kadar zayıf olduğunun da bir göstergesidir ve bu aynı zamanda bu okulların "yaratıcılık-yenilikçilik" açısından mutlaka eğitimlerinde değişikliklere gitmeleri gerektiğini de göstermektedir.
- Ankete katılanların girişimcilik temel özelliklerinin cinsiyet açısından fark edip etmediği araştırıldığında "Risk Alma", "İşin Sevilmesi ve İş Motivasyonu" özelliklerine erkeklerin kadınlara göre daha fazla sahip olduğu; "Cesaret ve Kararlılık" özelliğine ise kadınların erkeklere göre daha fazla sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Katılımcıların girişimcilik özellikleri okudukları okullara göre farklılık göstermiştir. Buna göre "iletişim kurma becerisi"ni Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda okuyan öğrenciler Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulunda okuyan öğrencilere göre daha fazla göstermektedir. Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulunda okuyan öğrenciler ise " risk alma" yetisine Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda okuyan

öğrencilere göre daha fazla sahiptir. Bu durum hem teknik programlarda okuyan öğrencilerin ağırlıklı olarak erkek olmasından, hem de okudukları programın teknik niteliğinden kaynaklanabilir. Her iki okulda okuyan öğrenciler diğer girişimcilik özellikleri açısından bir farklılık göstermemiştir.

- Girişimciliği etkileyen faktörlerden “Yaratıcılık-Yenilikçilik” Okuduğunuz Bölümle İlgili Kendi İşinizi Kurmak İsterimi siz? Sorusuna Evet İsterim diyerek farklılık göstermektedir. Kendi işini kurmak isteyen öğrencilerin “Yaratıcılık-Yenilikçilik” yetilerinin yüksek olduğu görülmektedir.
- Girişimciliği etkileyen faktörlerin öğrencilerin İdealindeki Mesleği Seçme Durumuna göre Farklılık Göstermesini Ölçmeye Yönelik Varyans Analiz sonucunda Risk alma" ve "Belirsizliğe Tahammül etme" faktörleri öğrencilerin ideallerindeki meslek seçiminde farklılıklar meydana getirmiştir
- Öğrencilerin "Bağımsız çalışma isteği" ve "Kişisel Tatmin sağlama" "Kar elde etme İsteğinden daha fazla Risk Alma faktöründe etkilidir. Risk alma özelliğine sahip öğrencilerin bağımsız çalışma ve kişisel tatmin sağlama isteği kar elde etme isteğinden daha fazladır.
- Öğrencilerin "Bağımsız çalışma isteği" ve "Belirli ve Düzenli çalışma isteği" Kar elde etme İsteğinden daha fazla "Belirsizliğe Tahammül etme" faktöründe etkilidir. Belirsizliğe tahammül etme özelliğine sahip öğrencilerin bağımsız çalışma, belirli ve düzenli çalışma isteği kar elde etme isteğinden daha fazladır.

KAYNAKÇA

AKAT, İ.ve BUDAK,G (2002) “İşletme Yönetimi”, (4.Baskı)İzmir: Barış Yayınları.

GÜROL,A.M. (2006) “Küresel Arena'a Girişimci ve Girişimcilik”,(1.Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi.

- BOZKURT, R. (1996, Kasım 14) "Girişimci profili Üzerine Değerlendirmeler", Dünya Gazetesi, s. 3.
- TİTİZ, T. (1999) "Genç Girişimcilere Öneriler", İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- AKIN, B. (1996) "Küçük Ölçekli İşletmelerde Stratejik Planlama ve Yönetim", MPM Verimlilik Dergisi, Sayı 1996/1, s.43-56.
- HİSRİCH, R. (1998) "Entrepreneurship",. USA: Irwin/McGraw Hill.International Edition.
- GÜROL,A.M. (2006) "Küresel Arena'a Girişimci ve Girişimcilik",(1.Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi.
- HİSRİCH, R.P. (1998) "Entrepreneurship", USA: Irwin/ McGraw Hill. International edition.
- ÇELİK, A., Akgemci, T. (2010) "Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler", Ankara: Gazi Kitabevi.
- NAKİP M., (2006) "Pazarlama Araştırmaları ve Teknikler ve (Spss Destekli) Uygulamalar", Birinci Basım, Ankara: Seçkin Yayıncılık, ,s.428-429.
- ŞENOCAK, B. (1992) "2000'li Yılların Girişimcilik Modeli", 3. İzmir İktisat Kongresi, İzmir, s. 181-186.
- TEKİN, M. (2005) "Hayallerin Gerçeğe Dönüştüğü Girişimcilik", Konya: Günay Ofset.
- YILMAZ, E. ve SÜNBÜL M. (2009) "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- TÜSİAD. (1997) "Türkiye'de Girişimcilikle İlgili Sorunlar ve Çözümler", İstanbul: TÜSİAD Yayını.